

Framhald av síðu 16

pá min kollega hr. Breckmanns tale hen over hovedet på Folketinget direkte til de færøske vælgere i sine forsøg på at renvaske Folkeflokkens og give de »fæle« og »frygtelige« socialister skylden for alle færøske ulykker.

Men da det i dag ser ud til, at det er lykkedes ham at bringe de to store borgerlige partier det indtryk, at et centraliseret færøsk fiskerierhverv er en socialistisk opfindelse, og da jeg lægger vægt på, at disse to partier fortsat støtter for Færøerne nødvendige løsninger, ikke alene som en vedståelse af forpligtelse over for rigsfællesskabet, men fordi man er med på at gøre det rigtige og nødvendige, så gør jeg en undtagelse i dag.

Derfor må jeg henlede opmærksomheden på, at modellen ikke er ny. Den har bestået i årtier på Færøerne, bare organiseret af fiskeeksportelskabet. Denne Folkeflokks protegé har jo hovedansvaret for, at der aldrig skete rationaliseringer eller fornyelser i forarbejdningsindustrien med vægt på øget forædling af et vigende råstofgrundlag. Fiskasøla, rentespekulanter og bankeme var for Folkeflokken fredheligt. Lidt absurd og malplaceret forekommer det mig også, at det skal tjene et formål overhovedet at bilde Folketinget ind, at der ikke har fundet færøsk gældsætning sted under Folkeflokkslandstyre. Folkeflokken dannede landstyre i seks af 1980'ernes 10 år og fra 1981 til 1985 tredobledes færøsk udlandsgæld, mens der under det efterfølgende landstyre fra 1985 til 1989 ledet af mig fordobledes.

Også mit ansvar

Så når fru Kirsten Jacobsen siger, at Atli Dam har ansvaret for udviklingen, al skylden, ja, så føler jeg faktisk, at det er en alt for stor ære. Men som tidligere nævnt, så har jeg ikke behov for at fralægge mig noget som helst ansvar, så derfor må mit undtagelsesvis svar til hr. Breckmann ikke opfattes som forsøg på noget sådan, men hellere at jeg ønsker at påpege nødvendigheden af at analysere for tiden, at drage nogle konklusioner og stikke ud i kor-

tet på ny med henblik på, at vi hurtigt fremover kan producere os ud af krisen.

Derfor glæder de nye taktik i regeringens holdning mig meget, og specielt at Statsministeriets rådgivende udvalg netop i går har afgivet sin præliminære rapport for 1993, hvor det netop påpeges, at yderligere stramninger og krav om balance på den færøske finanslov her og nu ville være helt forfejlet politik.

Vi er kritiseret for i for ringe grad at have lyttet til tidligere advarsler fra dette udvalg, og jeg skal medgive, at en større tilbagemelding i mange tilfælde fra politisk side havde været på sin plads, men når det er sagt, så skal det også fremføres, at vi aldrig kunne få en drøftelse med udvalget om den indflydelse, et helt ukontrolleret bankvæsen og en monopoliseret organisation af industrien havde fået på mulighederne for en effektiv økonomisk styring, en sådan debat lå åbenbart uden for udvalgets kompetence.

Nu ved vi, at vi også skal sætte ind på disse felter, og jeg håber meget, at vi kan få frugtbare drøftelser og analyser i fællesskab med regeringens eksperter og rådgivere. Det skal nok give resultater, mens dikterer og rigoristiske betingelser ikke fører nogen steder.

Vi har nu lært, at aftaler om politisk selvråd, hjemmestyre, meget let kan blive værdiløse og sættes ud af kraft af en ubehagelig økonomisk virkelighed. Den landsbank med visse nationalbanklignende kompetencer, der nu er oprettet, vil derfor komme til at spille en stor rolle fremover sammen med en særlig kreditformidlingslov for Færøerne, og en lovgivning, der kan begrænse rentespekulationen.

Alt dette må nu få sin chance, men der er økonomiske og politiske tiltag uden for Folketinget og Lagtinget, der nødvendigvis må fremmes meget hurtigt.

Dagbogsblade

Nu er det altså nok.

Skåla engang i februar.

Utidig indblanding, »vi alene vide« fra absolut ikke vidende folk, fejlregninger og alle mulige andre tåbeligheder har knækket de dygtige færøske fiskere, så erhvervet næsten er afgået ved døden.

Næste punkt på dagsordenen er så at få knækket bønderne, så også de kan blive sat på listen over arbejdsløse, for nu skal alle ned med nakken, så man rigtig kan føre bevis for, at tjødveldispolitikken er den rette, at indblanding fra den danske regering kun fører til nød og elendighed for Føroya folk.

Man truer med mælkekvoter, hvorfor? fordi siges der, mejeriet har haft nedgang i salget i januar, hvilket skulle skyldes, arbejdsløsheden og pengeskapheden i samfundet. Sludder og vrøvl!! Ja! det vover jeg at sige. Jeg, der bare er et kvindfolk, som ovenikøbet er gammel, handicappet, og aldrig kommer udenfor mine egne 4 vægge.

Og så, for at det ikke skal være løgn »så er jeg dansk, en dane vover at protestere«, har man dog hørt mage — hvilken frækhed.

Åh ja, man kender rummelen og alle de billige floskler og fraser, men vreden, som har hobet sig op, siden hin fæmøse weekend, den vrede, som voksede og voksede, gennem hele februar, har nu nået en styrke, som sprænger alle gamle fordomme.

Jeg mente, det var et »Andelsmejeri«, som det samlede færøske landbrugserhverv startede for nogle år siden. Er det ikke bønderne, der ejer Mejeriet? Jamen så sidder de gode mænd, ved ikke stille og lader en bestyrelse spille diktator på den måde! True med mælkekvoter! Hvem tror de, de er? »Ministerrådet i Bruxelles« eller hvad? Nej i gode bønder, som har været fremsynede nok til at bygge nye (fjós) kostalde og sætte på andet end det allerede hensynende fåreavl.

Tro dog ikke på alle disse floskler og fraser, en løgn bliver ikke til sandhed, bare fordi den bliver gentaget og gentaget og råbt højere og højere.

Hverken »MVG« eller pengeknaphed er skyld i at salget af færøsk mælk var dalende i januar. Læg mærke til at i samme år-

dedrag siges, at salget af danske mælkeprodukter i Føroyum ikke er dalet mærkbart. Jamen, er svaret på problemet så ikke meget nærliggende!!

Kvalitet og vare-sortiment mine Herrer!!

Før jeg har fået skrevet dette færdig, kommer »manden i huset« hjem, og fortæller at samtlige bønder på Sandoy var i Havn i dag, og de var triste og alvorstunede da de tog afsted i morges.

Så kom jeg altså for sent, med mit forslag om at låne eller leje eller lease Sands flakavirki, lave kreaturslagteri i den ene ende, slagte får i den anden.

Bygningen er allerede godkendt til madvarefremstilling, så der behøves ingen million investeringer og Fru Hanusardottir bedes være lempelig, lad være med at blande Landsstyre eller lagting ind i, at Sandoyar Bondelag starter egen virksomhed. Find en færing, som er uddannet på et dansk kreaturslagteri, eller som butiksslagter på Slagteriskolen i Roskilde. Så vi her på øen kan få i, klassen oksekød, frisk slagtet, rigtigt udsåret. SATS i første omgang på Hjemmemarkedet (læsesyningen af Sandoy)

Det er bombesikkert at der findes en færing med den uddannelse, og lige så sikkert at han er arbejdsløs, find ham, ansæt ham og lad ham få et par arbejdsløse unge til hjælp, han vil hurtigt kunne udanne dem til slagteriarbejdere, det varer fra en dag — til en uge. Appeller til arbejdsløshedstrykningen om at samarbejde og lade de unge få deres understøttelse i denne første uge, medens de er under oplæring. Lad en af de arbejdsløse damer fra Sands-flakavirki eventuelt hjælpe til, den dag hver uge, hvor i holder åbent, så at vi fra hele øen kan komme i bil eller bus og købe virkelige friske madvare — for første gang i historien — eller endnu bedre, tag imod bestillinger, gør en af jeres landrowere eller en udskiftet ambulance eller minibus pænt ren, læg de pæne pakker i absolut renjorte fiskekasser, bed en pæn renlig, sympatisk og venligt smilende mand som f.eks. vores ærødelige ambulanceløber Oskar Oskarsson om at køre varerne ud til f.eks. pensionister og andre, som har svært ved at komme til

handels. Han vil ikke have noget imod at besøge gamle, handicappede og syge, han fungerer i forvejen som en slags socialarbejder og Sands-lægerens forlængede arm. Skal han genansættes, eller er han genansat som ambulanceløber, så giv ham en bipper eller transportabel telefon. Han behøver i måske slet ikke at ansættes og lønne. Vi, der af den ene eller anden grund, ikke mere er så mobile, eller vilde med at promenerer vore skrøbeligheder for alt folket, vi betaler gerne et passende beløb for at få varerne bragt, og skal nok sidde ved vinduet, og se når han kommer, og være parate med vores mere eller mindre slunkne kassebeholdninger, så han kan lade bildøren til foresædet stå åben, mens han springer til døren og afleverer varerne? Selvstændig virksomhed!

Vær rar at læse videre, der er mere endnu.

I den anden ende af bygningen slægtes får, er slåturhus. Man kan sagtens få fat i en mand som kan den kunst og kan lære fra sig.

Tænk om det skulle komme så vidt, at man i fåreavlerlandet Føroyar kunne købe et 1/2 kg. lamme-fars (og lave en af de mange dejlige retter som f.eks. lamme-frikadeller), eller et udbenet kjøgv, slagtet og solgt på et dyrelæge kontrolleret slagteri, under forsvarelige sanitære omstændigheder. En garvet flettingarmåtur kan overkomme en mængde, især hvis han får hjælp til at få skindene af vejen og få dem behandlet saltet, hvis det er det, de skal o.s.fr.

Jeg har selvfølgelig ikke tænkt mig, at jeres får skal slægtes hver uge, året rundt, så naiv er jeg ikke. Jeg ved at det er i høj grad et sæsonpræget erhverv, men er det ikke sandt, at de mænd som nu går ud og fletter for folk, ofte er folk, som har lovligt lidt jord selv, eller måske en for lille kvægsbesætning til at deres landbrug kan bære sig økonomisk. Og derfor påtager sig dette ekstra-job, som et velkomment tilskud hvert efterår.

Når så flettingen er overstået, er det vel op til slagtersvenden at udskeere, male fars o.s.v., således at han er fuldtids-beskæftiget.

Om der findes noget, noget der hedder Sandoyar Bondafelag, ved jeg ik-

ke. Men jeg synes at bonde er et meget smukkere ord end, som i Danmark, hvor man taler om Landmænd, kødproducenter, mælkeproducenter, landbrugere og tidligere gårdejere, husmænd, o.s.v. Og her i landet: Búnaðarmaður. Bonde burd være en fin hæderstitel.

Og ordet Bondafelag er meget mere ægte og smukt, synes jeg, end alle de nymodens, mere eller mindre konstruerede betegnelser, som jo opstår, fordi man af al magt vil undgå gamle fordomme og skældordsord.

Men alle disse standsforskelle og oldnordiske modsætninger mellem »Kong Gulero og Jørgen Hattemager«, de burde da været manet i jorden forlængst. I er frie bønder, vær stolte af det. Jeg håber da, at jeg må leve længe nok til at opleve: Slåturhus Sandoyar Bondafelags. Og her i Skálavík »måske« et mejeri i en kostald, som står tom, men som er bygget for offentlige penge.

Her kunne laves smør, ost, »Longlive« mælk og meget andet, som er det, jeg tænker på når jeg siger større varesortiment. Og jeg har en drøm om at se færoyskt smør og ost, og mælk som er lige så holdbar som den danske.

Begynd på denne ø, stille og roligt og lad det udvikle sig langsomt. Det behøver ikke at blive for dyrt at starte, ikke for et

Jer står sammen, som man bør i krisetider.

Sandoy har, har jeg ladet mig fortælle, den bedste landbrugsjord i landet. Udnyt det! Det ville være skønt, hvis man kunne købe Sandoyar Oksekød, Lammekød, mælk, smør, ost, strikkegarn (tøgv) i forretningerne i alle bygder på denne ø. Og så en gang om ugen, helt friske ting fra Slagteriets eget udsalg. Det hjælper dem selv. De får nogle arbejdsløse i arbejde, og de gør noget for so forbrugere.

Mon det dog er nødvendigt at Kirkebe-klassen skal styre alt, sætte sig på alt, indtil nu, hvad har denne styring så gjort af godt andet end at bringe sig selv i fokus. Patursson her, Patursson der, Patursson alle vegne. Bananrepublik med en styrende familie, som dikterer alt, nå nej, det er kun i Sydamerika.

Venlig hilsen
Ruth Staff

Kvinnuhúsið

Ráðgevingin hjá Kvinnuhúsinum er opin hvønn hósdag frá kl. 19.00–21.00, Inngangur hjá KFUM, Oman Plásvaerða 2, ella á tlf. 17200.

Kvinnuhúsið er opið gerandisdagar frá kl. 14.30–16.30. Telefonin, 17200, svarar hvønn dag frá kl. 14.30–7.00 á morgni.